

Polonia - Chile - Ignacy Domeyko

Współcześnie nazwisko Ignacego Domeyki wymieniane jest w Chile z niemal nabożnym szacunkiem. Zna je każdy uczeń, ulicę Domeyki można znaleźć niemal w każdym większym mieście. Podobnie jak noszące jego imię szkoły i uczelnie. W Ameryce Południowej nikt nie ma wątpliwości, że żaden inny człowiek nie przyczynił się tak bardzo do rozkwitu gospodarczego Chile jak słynny Polak. Dumna jest z tego faktu nie tylko Polonia w Chile, ale także wszyscy Polacy i ich potomkowie mieszkający w Argentynie, Brazylii, Peru i w innych krajach Ameryki Łacińskiej.

Ignacy Domeyko (31.07.1802-22.01.1889) geolog, inżynier górnictwa, badacz Ameryki Południowej. Studiował na Uniwersytecie Wileńskim. Po powstaniu listopadowym przebywał na emigracji w Paryżu, gdzie studiował w École des Mines. Po jej ukończeniu przyjął propozycję objęcia stanowisko wykładowcy chemii i mineralogii w Coquimbo, w północnym Chile. Oprócz pracy badawczej i dydaktycznej pisał podręczniki. Najważniejszy z nich, to podręcznik mineralogii: *Elementos de mineralogia o del conocimiento de las especies minerales en jeneral i en particular de las de Chile*.

Znalazły się w nim opisy nowych minerałów, po raz pierwszy opisane przez Domeykę. M.in. arketyt, amiolit i domeykit (nazwa pochodzi od jego nazwiska). Opisał też własności znanych wcześniej minerałów. Podręcznik Domeyki zdobył międzynarodową sławę i długo był cytowany w światowej literaturze przedmiotu. Z Chile wysyłał do Polski zbiory minerałów. Dzięki zainicjowanym przez niego licznym badaniom mineralogicznym i geologicznym rozwinął się w Chile przemysł górniczy.

Domeyko przyczynił się do upowszechnienia w Chile oświaty. Stojąc przez szereg lat na stanowisku rektora uniwersytetu Universidad de Chile w Santiago, dbał nie tylko o rozwój nauki, ale również oświaty i kultury. W Chile był ceniony i szanowany. Na jego cześć nazwano pasmo górskie Górami Domeyki (Cordillera de Domeyko), a jedna z miejscowości nosi jego imię (Domeyko).

<https://www.pgi.gov.pl/muzeum/kopalnia-wiedzy-1/10604-ignacy-domeyko-zegota.html>

Komentarz: Poszukując śladów Ignacego Domeyko w Santiago de Chile trafiłem pewnego dnia, wczesnym przedpołudniem, w pobliże tutejszego uniwersytetu. Wiedziałem, że gdzieś wewnątrz tego imponującego gmachu znajduje się popiersie Domeyki i taki właśnie był cel mojej wędrówki. Gdy nacisnąłem przycisk dzwonka u drzwi, dopiero po dłuższej chwili ujrzałem zaspane oczy strażnika, który zapytał zdziwionym głosem, o co chodzi? Gdy odpowiedziałem, że jestem z Polski i poszukuję Domeyki, strażnik zastanowił się, podrapał po głowie, a następnie pozwolił wejść do środka i wskazał na długi korytarz. Poszedłem. Promienie słońca oświetlały obszerny dziedziniec.

W samym jego centrum, na wysokim postumencie, stało popiersie naszego Rodaka. Podszedłem. Na metalowej tablicy umieszczonej na cokole postumentu widniał napis oznajmujący, że autorem popiersia jest pani Teresa Brzósiewicz, a samo dzieło jest darem Uniwersytetu Warszawskiego dla narodu chilijskiego. Była tam także data: styczeń 1993 roku. Popiersie Domeyki zostało przekazane władzom uczelni przez ówczesnego ambasadora RP w Chile prof. Zdzisława Jana Ryna.

Tego dnia, stojąc naprzeciw Domeyki, pomyślałem, że jestem szczęściarzem. Oto bowiem mogłem zajrzeć w oczy człowiekowi, którego nazwisko w Chile jest znane każdemu. Wpatrując się w jego twarz, szepnąłem: - *Witaj, mój zacny Rodaku! Przybyłem do Ciebie, żeby ci powiedzieć, że jestem z Ciebie dumny (jak większość Polaków) i może kiedyś uda mi się zrealizować film, w którym przedstawię Twoje dokonania...*

Kilka miesięcy później spotkałem się z emerytowanym, byłym ambasadorem RP w Chile, Z.J. Rynem (autorem biografii Domeyki) i razem doszliśmy do wniosku, że taki film zrealizujemy. Nasze plany przerwało przedwczesne odejście Zdzisława. Jednak scenariusz filmu powstał i.... film również powstaje!

Autor:

Mirosław Olszycki